

Suomalaistutkimuksen
tulos terveystutkimuksesta:

Simo Taimelan (edessä) mukaan terveystutkimuksella löydetään todennäköiset sairastajat. Timo Aroa kiinnostaa puolestaan poissaolojen yhteys työkyvyttömyyseläkkeisiin.

Riskiryhmän sairauspoissaolot vähenivät

Tutkimus osoittaa, että sairauspoissaoloja voidaan vähentää merkittävästi kartoittamalla etukäteen työntekijöiden hyvinvointia ja kohdentamalla työterveyshuollon toimia riskiryhmille. Tutkimusryhmässä, johon kiinnitettiin erityishuomiota, oli sairauspoissaoloja keskimäärin 19 päivää vuodessa. Normaalit työterveyshuollon palvelut saaneen vertailuryhmän sairauspoissaolot olivat keskimäärin 30 päivää vuodessa.

TEKSTI: EILA PARKKONEN KUVAT: ESKO TUOMISTO

Tutkimuksessa selvitettiin Lemminkäisen työntekijöiden omaan arvioon perustuvien terveysongelmien ja sairauspoissaolojen yhteyttä vuosina 2004–2005. Tutkimukseen osallistui 1 341 rakennusalalla tai huolto- ja ylläpitotoiminnassa

työskentelevää henkilöä.

Tutkimusjohtaja, dosentti **Simo Taimelan** mukaan tutkimuksessa käytetty toimintakyvyn kartoitus on käytössä useassa suuressa suomalaisessa yrityksessä. Kysely täydentää työterveyshuollon perinteisiä

terveystarkastuksia. Sen avulla voidaan selvittää sairauspoissaoloja ennustavia tekijöitä, kuten terveystietoisuutta, oireita, pitkäaikaissairauksia, tuki- ja liikuntaelinongelmia, jaksamista, mielialaan ja univireystilaan liittyviä ongelmia. ▶

Todennäköiset sairastajat löytyvät kyselyllä

▶▶▶

Työntekijät arvioivat tutkimuksen kyselyssä itse omaa terveydentilaansa ja jaksamistaan. Vastausten perusteella työntekijät luokiteltiin kolmeen työkyvyttömyyttä ennustavaan ryhmään: matalan, kohonneen ja korkean sairauspoissaoloriskin ryhmään.

Korkean sairauspoissaoloriskin ryhmään kuului noin kolmannes työntekijöistä. Heidän poissaolonsa kattoivat kuitenkin yli 60 prosenttia yrityksen kaikista sairauspoissaaloista. Korkean riskin ryhmän keski-ikä oli hieman alle 47 vuotta.

Yllättävä löydös tutkimuksessa oli iän käänteinen yhteys sairauspoissaoloihin.

Terveysongelmia oli 23 prosentilla 18–30-vuotiaista ja vähän yli puolella 55–61-vuotiaista. Silti nuoremmat näyttivät jäävän helpommin sairauslomalle kuin vanhemmat työntekijät, vaikka heidän terveytensä on parempi.

Korkean riskin ryhmän työntekijät arvottiin kahteen joukkoon, joista toiset kutsuttiin ylimääräiselle käynnille työterveyshuoltoon yksilöllisen hoito-ohjelman suunnittelua varten. Toinen puoli jäi työterveyshuollon palvelujen piiriin samalla tavalla kuin ennenkin.

Seurantavuoden aikana ne korkean riskiryhmän työntekijät, jotka saivat tavanomaiset työterveyshuollon palvelut, olivat poissa keskimäärin 30 päivää. Merkittävää

tuloksissa oli se, että ylimääräiselle vastaanotolle ja tehokkaaseen hoitoon ohjatut riskiryhmän henkilöt olivat puolestaan sairauspoissaolojen vuoksi poissa töistä keskimäärin vain 19 päivää.

Oleelliset terveysongelmat esiin

Tutkimustulosta selittää Simo Taimelan mukaan se, että työterveyshuollon palveluja eivät käytä kaikki ne, jotka niitä tarvitsevat. Näin on siitä huolimatta, että työterveyshuolto on organisoitu hyvin, ja se sisältää määräaikais- ja ikäkausitarkastuksia sekä terveyden- ja sairaudenhoidon.

– Erityisesti kasvukeskusten ulkopuolella on paljon keski-ikäisiä, raskasta työtä

Terveyskysely paljasti piilossa olleita

Lemminkäisen henkilöstö osallistui tutkimukseen, jossa selvitettiin, voidaanko terveyskyselyllä ennustaa sairauspoissaoloja ja vähentää niitä työterveyshuollon toimin. Yllättävää tuloksissa oli se, että kaikki terveysongelmat eivät olleet tiedossa toisin kuin luultiin, kertoo yhtiön johtava työterveyshoitaja Maarit Järvinen.

TEKSTI: EILA PARKKONEN

Tutkimuksen toimintakykyä arvioiva kysely ei ole aikaisemmin ollut Lemminkäisessä käytössä. Muita perinteisiä työterveyshuollon kyselyjä on yrityksessä toki käytetty aikaisemminkin.

Toimintakartoituspalvelua tarjoava yritys lähetti kyselyt postissa kotiin 3 115:lle

Lemminkäinen Oyj:n, Tekmanni Oy:n ja Tekmanni Service Oy:n työntekijälle. Heistä kyselyn palautti lähes puolet. Kyselyn tuloksesta tutkimukseen valitut vastaajat saivat henkilökohtaisen palautteen, ja tieto tuloksista meni myös työterveyshuollon käyttöön.

Ne, joilla kyselyn mukaan oli korkea riski joutua pitkälle sairauslomalle tai työkyvyttömyyseläkkeelle, saivat kehotuksen ottaa yhteyttä työterveyshuoltoon jatkoselvitystä varten. Kohonneen riskin ryhmään kuuluvia kehoitettiin ottamaan yhteyttä puhelinneuvontaan. Tällaista toimintatapaa ei normaalisti työterveyshuollossa ole. Tulosten mukaan neuvontaan soitettiin vain vähän, mikä Maarit Järvisen mukaan oli odotettua.

– Jo etukäteen olimme sitä mieltä, että työntekijät eivät soita ulkopuoliseen neuvontanumeroon, kun he ovat tottuneet asioimaan oman työterveyshoitajan tai lääkärin kanssa.

Kyselyyn vastanneilla oli eniten tuki- ja liikuntaelinten vaivoja ja koettua alentunutta työkykyä. Tehdäänhän Lemminkäisen tyypisessä yrityksessä paljon fyysisesti raskasta työtä asfaltointi- ja maarakennus- ja rakennusmateriaalin valmistustöissä. Sen sijaan mielialahäiriöitä, jotka suomalaisten keskuudessa ovat korkealla sijalla

työkyvyttömyyden aiheuttajina, oli yrityksessä oletettua vähemmän. Lievempiä stressioireita ja unihäiriöitä kuitenkin esiintyi.

Yllättävää tutkimuksessa Maarit Järvisen mukaan oli se, että kysely toi esiin terveysongelmia, joista työterveyshuolto ei aikaisemmin tiennyt. Näin siitä huolimatta, että työterveyshuolto on hyvin järjestetty. Yhtiöllä on pääkaupunkiseudulla omat työterveysasemat ja muualla maassa työterveyshuolto on järjestetty ostopalveluna.

– Ajattelimme, että kyllä me nämä ongelmat tunnemme. Tuloksista kävi ilmi, että terveyshuollon vastaanotoilla ei kuitenkaan aina käyty, vaikka terveysongelmia oli.

Kyselyllä ongelmat kartoitetaan etukäteen

Maarit Järvinen pitää terveyskyselyn antia työterveyshuollon kannalta hyödyllisenä ennen kaikkea siksi, että ongelmat on ennen työterveyshoitajan vastaanottoa kartoitettu ja henkilö on itse saanut palautteen.

Vastaanotolle tuleva henkilö on jo voinut paremmin asennoitua siihen, että nyt terveysasioita käsitellään ajan kanssa.

– Lisäselvitykseen varasimme aikaa puolitoista tuntia. Tarvittaessa henkilöt ohjattiin jatkotutkimuksiin lääkärin vastaanotolle, laboratorio- tai röntgentutki-

tekeviä miehiä, jotka eivät käy työterveys-
huollon vastaanotolla ongelmistaan huoli-
matta. Heidät on kuitenkin saatu tällä me-
nettelyllä vastaamaan terveystarkastukseen ja
työterveyshuollon vastaanotolle. Palvelun
etuna on myös, että kyselyllä voidaan etu-
käteen selvittää oleelliset terveysongelmat.
Tällöin työterveyshuollossa voidaan heti
lähteä suunnittelemaan hoitoa, eikä vas-
taanottoaikaa tarvitse käyttää terveyden-
tilan selvittämiseen, Taimela sanoo.

Sairauspoissaolot ennakoivat pysyvää työkyvyttömyyttä

Tutkimusryhmään kuuluneen Ilmarisen
eläkejohtaja **Timo Aron** mukaan tutki-
mustulosten pitäisi herättää keskustelua

myös siitä, ovatko kaikille suunnatut ter-
veystarkastukset oikea tapa vaikuttaa sai-
rauspoissaoloihin vai onko tehokkaampia
keinoja löydettävissä.

Sairauspoissaolojen väheneminen on
yritykselle taloudellisesti merkittävää. – On
yksinkertaista karkeasti arvioida, minkä-
lasiin kustannussäästöihin suuressa yri-
tyksessä päästään, jos sairauspoissaolot vä-
henevät. Sairauslomien kustannukset voi-
vat vaihdella erilaisissa yrityksissä esimer-
kiksi aikatauluista, mahdollisuudesta saa-
da korvaavaa työvoimaa tai sopimussank-
tioista riippuen.

– Eläkeyhtiössä olemme kiinnostuneita
myös siitä, löytyykö tutkimuksesta tekijöi-
tä, jotka ennustavat työkyvyttömyysriskiä.

Lyhytaikaisilla poissaoloilla on taipumus
toistua, kunnes ne johtavat pysyvään työ-
kyvyttömyyteen. Työkyvyttömyyseläkkeiden
kehitystä seurataan tutkimuksessa vielä kah-
den vuoden ajan, Timo Aro sanoo. ■

Tutkimuksen toteuttivat yhteis-
työssä: Evalua International Ltd.;
Helsingin yliopisto, kansanterveys-
tieteen laitos; Oulun yliopisto,
matematiikan laitos; Terveyden-
huollon menetelmien arviointi-
yksikkö Finohta, Stakes ja Ilmarinen.
Rahoittajina olivat lisäksi TEKES,
SITRA ja Pfizer Oy.

terveysongelmia

Maarit Järvinen kertoo, että Lemminkäisellä aletaan tehdä ikäkausitarkistuksia kolmen vuoden välein ja tarkistukset ulotetaan jo 20-vuotiaisiin työntekijöihin.

muksiin tai fysioterapeutille, jos oli kyse tu-
ki- ja liikuntaelinten vaivoista, psykologille
mielenterveyteen liittyvissä ongelmissa tai
häntä pyrittiin aktivoimaan liikuntaan.
Jotkut aloittivat ammatillisen, lääkinnällisen
tai muun varhaiskuntoutuksen, kuten
kuntoremontin, Aslak-kuntoutuksen yms.

Hyvien kokemusten innoittamana Lem-

minkäisessä on jo päätetty, että terveystarkastus
otetaan käyttöön ensi vuoden alusta.

– Myös erilaisia terveystarkastuksia
tehdään paljon ja nyt kyselyn avulla voi-
daan tarkastuksiin poimia ne, joilla on ter-
veysongelmia ja joita voidaan terveyshuol-
lon keinoin auttaa.

Tutkimuksen tuloksena saatu poissa-

olojen väheneminen kiinnostaa myös yri-
tysjohtoa. Ryhmäpalautteena saadaan li-
säksi tietoa henkilöstön hyvinvoinnista
henkilöstöpolitiikan suunnitteluun.

Ikäkausitarkistukset ulotetaan myös nuoriin

Se tutkimuksen tulos, että nuoremmat,
vaikka ovat terveempiä, jäävät vanhempaa
väkeä helpommin sairauslomalle, ei tullut
Maarit Järvisen mukaan esimiehille yllä-
tyksenä.

– Kyseessä saattaa olla sukupolvien vä-
linen ero. Vanhemmat ovat ehkä sitoutu-
neempia, pitävät työtä tärkeänä ja sinnit-
televät vaivoineen. Käykö kenties niin, et-
tä nuoretkin sitoutuvat enemmän van-
hemmiten? Syyt eivät välttämättä ole ter-
veydessä, vaan kyse voi olla myös työil-
mapiiiristä ja motivaatiosta.

Kun Lemminkäinen ottaa terveystarkas-
tusten käyttöön ensi vuoden alusta, ikäkau-
sitarkistukset ulotetaan jo 20-vuotiaisiin ja
niitä tehdään kolmen vuoden välein.
Muuten kyselyn käyttöönotto ei tuo
muutoksia työterveyshuollon toiminta-
tapaan. Henkilöstöllä on maanlaajuinen
yhtenäinen työterveyshuolto, jonka toi-
minta on ohjeistettu niin, että kaikki saavat
samat edut riippumatta siitä, missä työ-
kentelee. ■